

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

MDCLXXXVII

Q. 57. Vtrum sacramentum sit ens rationis, vel ens morale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84149](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84149)

QUÆSTIO LVII.

Virum sacramentum sit ens rationis, vel ens morale?

1. **V**idetur sacramentum non esse ens rationis. Quod enim quoad omnia sua constitutiva intrinseca existit à parte rei, non est ens rationis, sed est ens reale; sed sacramentum quoad omnia sua constitutiva intrinseca existit à parte rei: nam constituitur intrinsecè per res, & verba, & per institutionem diuinam, ac per intentionem ministri &c. quæ omnia existunt à parte rei: ergo &c.

2. Respondeo ex communi doctrina duplex esse ens rationis metaphysicum nimirum, & logicum. Ens rationis metaphysicum definitur ex Auerroce, quod habet esse obiectivè tantum in intellectu, quia nimirum implicat contradictionem, ut ponatur à parte rei, ac proindè potest solum concipi. Ens rationis logicum sunt secundæ intentiones, quæ constituuntur formaliter per denominationem extrinsecam ab actibus intellectus, vel per relationem resultantem ex actibus intellectus. In hoc sensu vniuersale formaliter, genus, species, prædicatum, subiectum &c. sunt entia rationis logica, quia res denominantur formaliter vniuersales, genus, species &c. per denominationem extrinsecam ab actibus intellectus, per quos actus abstrahuntur ab inferioribus, prædicantur, subiiciuntur &c. vel per relationem resultantem ex actibus intellectus.

3. Hoc posito, certum est sacramentum non esse ens rationis metaphysicum, hoc est impossibile, & implicans contradictionem, cum de facto detur secundum omnia sua constitutiva. Quæritur, utrum sit ens rationis logicum?

4. Prima sententia Scoti in 4. dist. 1. quæst.

2. Soti eadem distinctione, quæst. 1. art. 1. Vasquez hic 3. p. disput. 128. est affirmatiua.

5. Secunda sententia Suarij hic 3. p. t. 3. disput. 1. sect. 3. est negatiua.

6. Dicendum cum prima sententia: sacramentum est ens rationis logicum, vel saltem ens morale.

Probatur. Nam ens rationis logicum, aut ens morale dicitur, quod consistit in rebus ut extrinsecè denominatis ab actibus intellectus, vel voluntatis; ex. gr. cognitum, prædicatum, subiectum &c. dicuntur secundæ intentiones, & entia rationis logica, quia consistunt in rebus, prout extrinsecè denominatis ab actibus intellectus: entia moralia dicuntur, quæ consistunt in rebus, ut extrinsecè denominatis ab actibus voluntatis, vel à relationibus resultantibus ex talibus actibus iuxta varias sententias: sed sacramentum consistit in rebus, & vocibus, quatenus denominantur signa nostræ sanctificationis ab institutione diuina, vel etiam humana, & ab intentione ministri, quæ institutio, & inten-

tio

is, per quæ mutuus ille consensus constitui-
tur validus.

17. Ad 1. 2. & 3. concedo sacramentum constitui per voces ut significatiuas, tum politice, tum sacramentaliter, & ut adhibitas à ministro cum intentione vtendi significatioue, tum politica, tum sacramentali; sed nego voces constitui formaliter significatiuas politice, & sacramentaliter per institutionem humanam, ac diuinam, & per intentionem ministri, cum hanc denominationem formalem significantis politice, & sacramentaliter, habeant formaliter à modo relatiuo, quo pendent ab utraque institutione, & ab intentione ministri, ut explicatum est.

18. Ad 4. concedo maiorem, & nego minorem, & eius suppositum. Nam non posita intentione ministri, non poneretur modus relationis dependentiæ ab intentione ministri, qui modus poni non potest sine tali intentione; sed hic modus est vnum ex constitutiuis intrinsecis, & essentialibus sacramenti; ergo non posita intentione, non ponerentur omnia constitutiva intrinseca sacramenti.

19. Dices: si per impossibile non poneretur intentio ministri, & poneretur iste modus, sacramentum non poneretur; ergo intentio non solum extrinsecè, & casualiter, sed intrinsecè, & formaliter constituit sacramentum.

Respondeo, quod ex illa suppositione impossibili per locum intrinsecum, seu per consequentiam immediatam sequitur, quod sacramentum poneretur. Valet enim: daretur modus dependentiæ, & reliqua constitutiva intrinseca sacramenti; ergo sacramentum daretur. At per locum extrinsecum, seu per consequentiam mediatam sequitur, quod sacramentum non poneretur. Nam valet: non daretur intentio ministri: ergo non daretur modus dependentiæ ab intentione ministri, qui modus est vnum ex constitutiuis intrinsecis, & essentialibus sacramenti: ergo non daretur sacramentum. Simili modo responderi debet ad sophisma, quo probati potest hominem constitui intrinsecè per Deum, sic arguendo. Si per impossibile daretur corpus, & anima rationalis, & eorum vnio, ac non daretur Deus, homo non esset: ergo homo constituitur intrinsecè per Deum. Dicendum enim, quod ex illa suppositione impossibili per locum intrinsecum, & per consequentiam immediatam sequeretur, quod homo esset, cum essent omnia eius constitutiva intrinseca, & essentialia: at per locum extrinsecum, seu per consequentiam mediatam, non esset. Nam valet: Deus non esset: ergo neque esset anima, neque corpus, neque vnio, quæ essentialiter pendent à Deo: ergo homo non esset.

io est actus intellectus, vel voluntatis, vel quatenus denominantur à relatione resultante in rebus, & vocibus ex actibus intellectus, vel voluntatis, iuxta nostram sententiam: ergo &c. Addo, quod quia res vt denominata extrinsecè ab actibus intellectus dicuntur entia rationis logica, res vt denominata extrinsecè ab actibus voluntatis, dicuntur potius entia moralia, ideo sacramentum potius dici debet ens morale, quam ens rationis logicum.

7. Quæres, vtrum in nostra sententia docente sacramentum constitui per modum relatiuum, debeat dici constitui per relationem realem, vel rationis?

Respondeo, quod si relatio rationis dicitur, quæ non datur à parte rei, sed fingitur ab intellectu, sacramentum non constituitur per relationem rationis, sed per realem, si verò relatio rationis dicitur, quæ fundatur in actu intellectus, aut voluntatis, ex quibus realiter resultat sacramentum, constituitur per relationem rationis; Scotus, Sotus, & Vasquez, dum dicunt sacramentum constitui per relationem rationis sumunt relationem rationis in hoc secundo sensu.

8. Ad argumentum in contrarium distinguo maiorem: quod secundum omnia sua constitutiva intrinseca existit à parte rei independentem ab actibus rationis extrinsecè denominantibus non est ens rationis logicum, neque ens morale, sed ens reale, concedo; ab actibus rationis, & voluntatis, nego: distinguo eodem pacto minorem, & nego consequentiam. Sicut vniuersale, prædicatum, subiectum &c. licet secundum omnia sua constitutiva existant à parte rei, ramen, quia existunt dependentem ab actibus intellectus extrinsecè denominantibus, dicuntur entia rationis logica, sic sacramentum dicitur ens rationis logicum, vel potius ens morale. Eadem enim est ratio.

QVAESTIO LVIII.

Vtrum sacramentum possit proprie definiri?

1. Videtur sacramentum non posse proprie definiri: primo, quia ex doctrina Aristoteles 7. met. cap. 4. t. 15. 16. & 17. cum definitio sit oratio explicans, quid sit res, siue essentiâ rei, illa solum possunt proprie definiri, quæ sunt quid; sed solæ substantiæ completæ sunt quid, accidentia autem non sunt quid, sed quale, vel quantum &c. ergo solæ substantiæ completæ possunt proprie definiri, ac proinde sacramentum, cum non sit substantia, sed compositum quoddam accidentale, non potest proprie definiri.

2. Secundo quod est vnum, non per se, sed solum per accidens, definiri non potest; sed sacramentum est vnum, non per se, sed solum per accidens; ergo &c.

3. Tertiò definitio debet explicare, quid

res sit extra animam, & independentem ab anima, & ab actibus animæ, ideoque ens rationis logicum, hoc est secundæ intentiones, & entia moralia, cum habeant esse dependente ab actibus intellectus, & voluntatis, non possunt proprie definiri; sed sacramentum ex dicto est ens rationis, vel morale: ergo &c.

4. Quarto definitio debet essentialiter, ac necessario conuenire definito: sed definitio sacramenti non essentialiter, ac necessario, sed accidentaliter, & contingenter conuenit definito: ergo &c. Probat minor: nam neque conuenit necessario illi, quod importatur in recto, ac denominatur sacramentum, hoc est rebus, ac verbis: siquidem res, & verba non essentialiter, ac necessario, sed accidentaliter, & contingenter sunt signabilia sanctificationis hominis, neque necessario conuenit illi, quod importatur in obliquo, hoc est diuinæ institutioni, vel relationi ad diuinam institutionem, cum neque institutio, neque talis relatio sit signum sensibile sanctificationis hominis: ergo &c.

5. Respondeo ex Aristotele 7. metaph. cap. 4. text. 15. 16. 17. quod quia essentia, in quidditas dicitur ab esse, tot modis dicitur essentia, & quidditas, quot modis dicitur ens, sed ens dicitur analogicè, ac primo dicitur de substantia, quæ simpliciter, & absolute est ens, secundo dicitur de accidentibus, quæ notatam sunt ens, quam entis ens: ergo essentia, & quidditas primo dicitur de essentia, & quidditate substantiali, quæ simpliciter, & absolute est quidditas; secundo de accidentali, quæ est quidditas secundaria; sed definitio est oratio explicans, quid sit res, seu essentiam, & quidditatem rei: ergo res proportionatius possunt definiri, ac sunt quid, ac proinde substantia completa, quæ primario est quid, potest definiri primario; substantiæ incompletæ, & accidentia, quæ secundario sunt quid, possunt secundario definiri. Verba Aristotelis sunt: *An definitio quoque, & ipsum quid est, multipliciter dicitur. Etenim ipsum quid est uno quidem modo substantiam, & quod quid significat, alio vero signum, quæ prædicantur, quantitatem, quidditatem, & quæcumque cetera talia sunt. Quænam modum enim & ipsum est inest quidem omnibus, non tamen similiter, sed huic quidem primo, illis vero consequenter, ita & quod quid est primo quidem substantiæ, cæteris verò quodammodo. Etenim interrogare possumus, quid est ipsum quale. Quare, & ipsum quale est eorum, quorum est quid est, non tamen simpliciter. Hactenus Aristoteles. Paulò post concludit. Illud autem manifestum est, quod primo, & simpliciter definitio quod quid erat essentiarum est, & cæterarum similiter, non tamen primo.*

6. Ex hac doctrina sequitur primo sacramentum posse proprie, sed secundario definiri. Ratio est, quia sacramentum est proprie ens, sed secundario: ergo proprie est quid, sed secundario: ergo non est, cur non possit proprie definiri, sed secundario, Nec abstractum quod